

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2020. május 14.

VEGYÉSZ ISMERETEK

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2020. május 14. 8:00

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

- A feladatok megoldási sorrendje tetszőleges. Egyes helyeken a részfeladatok akkor is megoldhatók, ha az előző részfeladat megoldása kimaradt.
- Ha egy adatot a feladatlapon és függvénytáblázatban is megtalál, akkor a feladatlapon lévő értéket használja!
- A feladatok megoldásához szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológépet és függvénytáblázatot használhat. Egyéb segédeszköz használata tilos!
- Figyelmesen olvassa el az egyes feladatoknál leírt bevezető szöveget, és tartsa be annak utasításait!
- A feladatok megoldását kék vagy fekete tollal készítse! A rajz fekete grafitceruzával is elkészíthető.
- Ha valamilyen megoldást vagy megoldásrészletet áthúz, az nem értékelhető.
- A számítási feladatokra csak akkor kaphat maximális pontszámot, ha a megoldásban feltünteti a számítás főbb lépéseit is.
- Amennyiben a hibás válaszért pontlevonás jár, azt az adott feladatban jeleztük.
- Törekedjen a jó időbeosztásra, a tiszta, rendes, áttekinthető munkára!
- A feladatokat lehetőleg a kijelölt helyeken oldja meg! Szükség esetén pótlapot kérhet, melyen egyértelműen tüntesse fel, hogy melyik feladat megoldása található a lapon.
A pótlapra is írja rá a nevét!

Sok sikert kívánunk!

1. feladat

Összesen 10 pont

Egy laboratóriumban $0,500 \text{ dm}^3$ 1,50-es pH-jú feleslegessé vált sósavat, mielőtt a lefolyóba öntenénk, a rendelkezésre álló 12,60-as pH-jú NaOH-oldattal kívánjuk semlegesíteni.

A) Számítsa ki a sósav anyagmennyiség-koncentrációját!

B) Számítsa ki a NaOH-oldat anyagmennyiség-koncentrációját!

C) Írja fel a lejátszódó kémiai reakció egyenletét!

D) Számítsa ki, hogy hány dm^3 NaOH-oldatot kell a sósavhoz keverni ahhoz, hogy az oldat semleges legyen!

E) Értelmezze a semlegesítés és a közömbösítés közötti különbséget!

2. feladat

Összesen 8 pont

Döntse el, hogy az alábbi állítások igazak vagy hamisak! Húzza alá a megfelelő választ!

A) Az ecetsav, a hangyasav, az oxálsav és a hidrogén-cianid közül a legerősebb sav az oxálsav.	<i>Igaz</i>	<i>Hamis</i>
B) A szilárd anyagok vízben való oldása mindig exoterm folyamat.	<i>Igaz</i>	<i>Hamis</i>
C) Standard nyomáson és 20 °C hőmérsékleten minden gáz ideális gáznak tekinthető.	<i>Igaz</i>	<i>Hamis</i>
D) A grafit jól vezeti az elektromos áramot.	<i>Igaz</i>	<i>Hamis</i>
E) Zárt térben a párolgás-kondenzáció dinamikus egyensúlyra vezet.	<i>Igaz</i>	<i>Hamis</i>
F) A forrkő használata megakadályozza a folyadék túlhevítését.	<i>Igaz</i>	<i>Hamis</i>
G) Egy telített oldat lassú, rázkódásmentes hűtése során kevés számú, de nagyméretű kristály keletkezik.	<i>Igaz</i>	<i>Hamis</i>
H) Fém sók vizes oldatainak elektrolízise során a katódon minden fémion leválik.	<i>Igaz</i>	<i>Hamis</i>

3. feladat

Összesen 12 pont

Hasonlítsa össze az etil-alkohol és az ecetsav tulajdonságait! Töltse ki a következő táblázatot!

	Etil-alkohol	Ecetsav
Összegképlete		
Színe, halmazállapota 25 °C-on és standard nyomáson		
Vizes oldatának kémhatása		
Nátrium-hidroxid-oldattal történő reakciójának egyenlete. (Amennyiben nem reagál, akkor ezt jelezze!)		
Reakciójuk egymással (egyenlet), és a termék megnevezése	Reakcióegyenlet:	
	A szerves termék neve:	

4. feladat

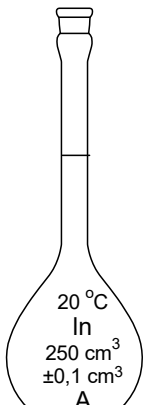
Összesen 14 pont

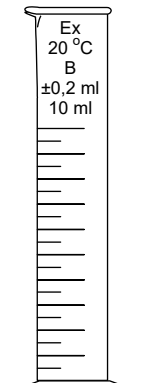
Olvassa el figyelmesen a kalcium-karbonát előállításának leírását és válaszoljon az alábbi kérdésekre!

- Mérjen be 20,00 g vízmentes kalcium-kloridot és sztöchiometrikus mennyiségű kristályvizet (Na₂CO₃·10 H₂O)!
- Mindkét anyagból készítsen ioncserélt vízzel 50 °C-on telített oldatot!
- Öntse össze a két meleg oldatot, keverje alaposan össze, majd egy napig hagyja állni!
- A kivált csapadékot vákuumszűrőn szűrje le! Szűrés közben kevés hideg vízzel mossa!
- A kapott csapadékot 100 °C-on tömegállandóságig szárítsa!

A) A feladat végrehajtásakor az alábbi térfogatmérő eszközöket is használnia kell. Nevezze meg az eszközöket, adja meg a feliratok jelentését!

Eszköz neve:	Felirat	Felirat jelentése
	20 °C	
	In	
	250 cm ³	
	±0,1 cm ³	
	A	

Eszköz neve:	Felirat	Felirat jelentése
	Ex	
	20 °C	
	B	
	±0,2 ml	
	10 ml	

B) Számítsa ki a szükséges kristályvizes szóda tömegét, ha azt 10%-os feleslegben alkalmaztuk!

C) Számítsa ki a kitermelési százalékot, ha szárítás után 16,22 grammnak mértük a csapadék tömegét!

D) Mit jelent a tömegállandóságig történő szárítás?

.....
.....
.....

5. feladat

Összesen 10 pont

Válaszoljon a klórra vonatkozó alábbi kérdésekre!

Kristályos állapotban a kristályrács típusa:	
Hidrogénnel való reakciójában oxidációs számának változása (nö, csökken, nem változik):	
Színe:	
Halmazállapota 25,0 °C-on és standard nyomáson:	
A klór reakciója nátriummal (egyenlet):	
A klór reakciója bromidionnal (egyenlet):	
A klór reakciója vízzel (egyenlet):	

6. feladat

Összesen 10 pont

12 kg kristályvizes réz-szulfátból összesen 500 kg permetezéshez szükséges oldat készült.

- A) Mennyi kristályvizes sót kell még feloldani az így elkészített oldatban, ha pontosan 2,00 tömegszázalékos oldatra van szükség?
A réz-szulfát 5 mol kristályvízzel kristályosodik.

- B) Adja meg a kristályvizes réz-szulfát hétköznapi nevét!

.....

- C) Hevítés hatására a kristályvizes réz-szulfát elveszíti kristályvíz-tartalmát. Mit tapasztalunk ekkor?

.....
.....

7. feladat

Összesen 10 pont

Minden feladatnál írja be az egyetlen helyes vagy az egyetlen helytelen válasz betűjelét a válaszok jobb oldalán található üres cellába!

- I. Melyik fém oldódik híg sósavban és nátrium-hidroxid-oldatban is?

- A) alumínium
B) vas
C) réz
D) magnézium

- II. Melyik berendezés **NEM** alkalmas a folyadék csővezetékben történő áramoltására?

- A) tömítőorsós csavarszivattyú
B) duplex rendszerű dugattyús szivattyú
C) Pitot-cső
D) fogaskerék-szivattyú

- III.** Melyik oxid vízben történő oldásakor tapasztaljuk a fenolftalein indikátor színének megváltozását?
- A) CuO
  - B) Al₂O₃
  - C) CaO
  - D) CO
-
- IV.** Dugattyús szivattyúk esetén milyen berendezéssel tehető a folyadékszállítás egyenletesebbé?
- A) nyomóoldali légüsttel
  - B) golyóscsappal
  - C) membrános stabilizátorral
  - D) semmilyennel
-
- V.** Melyik állítás **NEM** helyes?
A dietil-éter...
- A) a butil-alkohollal konstitúciós izomer.
  - B) 25,0 °C-on és standard nyomáson gáz-halmazállapotú.
  - C) molekulái között nagyon gyenge dipól-dipól kölcsönhatás van.
  - D) tűz- és robbanásveszélyes anyag.
-
- VI.** Válassza ki a helyes állítást!
- A) A szulfácion és a kloridion töltése azonos.
  - B) A szulfidion a kénatomból oxidációval képződik.
  - C) A szulfidion és az argonatom elektronszerkezete megegyezik.
  - D) A szulficion egyszeres negatív töltésű ion.
-
- VII.** Melyik az a fém, amelynek felületét tömör, összefüggő oxidréteg borítja?
- A) Na
  - B) Ba
  - C) Fe
  - D) Al
-
- VIII.** Melyik meghatározás jellemzi legpontosabban a glükózt?
- A) ketóz
  - B) diszacharid
  - C) ketohexóz
  - D) aldohexóz
-

IX. Válassza ki a **HELYTELEN** állítást! Az etanol...

- A) egyértékű alkohol.
- B) forráspontja magasabb, mint a vízé.
- C) eténből is előállítható.
- D) nátriummal hidrogénfejlődés közben reagál.

X. Válassza ki a helyes állítást! Közvetett hűtést akkor végzünk, ha...

- A) a hűtendő közeget a hűtőközeggel falon keresztül érintkeztetjük. A közegek között hőszigetelés zajlik le.
- B) a hűtendő közeget a hűtőközeggel falon keresztül érintkeztetjük. A közegek között hőátbocsátás zajlik le.
- C) a hűtendő közeget a hűtőközeggel érintkeztetjük. A közegek között hőátbocsátás zajlik le.
- D) a hűtendő közeget a hűtőközeggel közvetlenül érintkeztetjük. A közegek között hőszigetelés zajlik le.

8. feladat

Összesen 10 pont

100,0 cm³ 0,500 mol/dm³ koncentrációjú cink-klorid-oldatot elektrolizálunk indifferens elektródok között, 2,00 A erősségű árammal.

A) Írja le az elektródfolyamatokat!

B) Számolja ki a cink teljes mennyiségének leválásához szükséges időt órában!

C) Mekkora térfogatú 25,0 °C hőmérsékletű, standard nyomású gáz fejlődik az elektrolízis során?

9. feladat

Összesen 16 pont

20,0 dm³ térfogatú zárt edénybe 1500 K hőmérsékleten 10,0 mol etánt vezetünk be. A végbemenő gázreakcióban etén és hidrogéngáz keletkezik. A folyamat egyensúlyi állandója az adott hőmérsékleten: $K_c = 1,08 \text{ mol/dm}^3$.

A) Írja le a lejátszódó reakció egyenletét!

B) Számítsa ki az egyensúlyi koncentrációkat!

C) Számítsa ki a disszociációfokot!

D) Számítsa ki az egyensúlyi gázelegy nyomását!

A feladat sorszáma	Elméleti	Számítási	Összesen	Elért pontszám
	feladatok maximális pontszáma			
1.	2	8	10	
2.	8	0	8	
3.	12	0	12	
4.	7	7	14	
5.	10	0	10	
6.	3	7	10	
7.	10	0	10	
8.	2	8	10	
9.	1	15	16	
Összesen:	55	45	100	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma:				

_____

dátum

_____

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
Feladatlap		

_____

dátum

_____

dátum

_____

javító tanár

_____

jegyző